

สารบัญ

	หน้า	
	เนื้อหา	ภาพ
คำปรารภ	ก	-
กิตติกรรมประกาศ	ค	-
บทนำ/น้ำพริกกับวิถีชีวิตและธรรมชาติ	(1)	-
ตำนานน้ำพริกล้านนา	1	2
ตอนที่ 1 ประเภทของน้ำพริกล้านนา	8	
- น้ำพริกกบ/เขียด	10	9
- น้ำพริกกระเทียม	11	-
- น้ำพริกกะปิแมงดา	12	-
- น้ำพริกกุ้งฝอย	13	-
- น้ำพริกข่า	15	14
- น้ำพริกขิง	17	16
- น้ำพริกไข่ต้ม	19	18
- น้ำพริกคั่ว	20	-
- น้ำพริกแคบหมู	21	-
- น้ำพริกจิ้นหมูหมก	23	22
- น้ำพริกจี๋กุ่ม	24	-
- น้ำพริกคำ	25	-
- น้ำพริกต่อ	26	-
- น้ำพริกตำแดง	28	-
- น้ำพริกเต้าหู้แข็ง	30	-
- น้ำพริกถั่วเน่า	31	-
- น้ำพริกถั่วลิสง	32	-
- น้ำพริกน้ำปู	33	-
- น้ำพริกน้ำผัก	34	-
- น้ำพริกปลา	35	-
- น้ำพริกปลาอย่าง	37	-

ฉลาดชาย รมิตานนท์ และคนอื่น ๆ , บรรณาธิการ. 2543. วัฒนธรรมการกินของคนเมือง : น้ำพริกและผักพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- น้ำพริกปูนา	38	-
- น้ำพริกมะขามสด	39	-
- น้ำพริกมะเขือส้ม	40	-
- น้ำพริกมะแค้ว้ง	41	-
- น้ำพริกแมงจอน	42	-
- น้ำพริกไย๊ะ	43	-
- น้ำพริกไล่ไล่	44	-
- น้ำพริกหนุ่ม	46	45
- น้ำพริกหมู	47	-
- น้ำพริกเห็ดหล่ม	49	-
- น้ำพริกอ่อง	51	50
- น้ำพริกอีเก้	53	-
- น้ำพริกอีฮวก	54	-
- น้ำพริกฮ้า	55	-
- ตารางแสดงคุณค่าทางโภชนาการของน้ำพริกล้านนาต่ออาหาร		
- 100 กรัม	56	-

ตอนที่ 2 ผักพื้นบ้านล้านนาที่นิยมกินกับน้ำพริก

- ข้าหลวง	60	60
- คันเถิง	63	63
- ซางหนาม	65	65
- ต้างหลวง	69	68
- ถั่วปี	71	71
- บ่าแค้ว้งกูลา	74	74
- บ่าแปบ	77	77
- บัวควัก	79	79
- บะกอก	81	81
- บะแต้ง	85	85
- บะหนูน	88	88
- บะห้อยนก	93	93

ฉลาดชาย รมิตานนท์ และคนอื่น ๆ , บรรณาธิการ. 2543. วัฒนธรรมการกินของคนเมือง : น้ำพริกและผักพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ผักกูด	98	98
- ผักขี้ขวง	101	101
- ผักขี้หูด	103	103
- ผักคาวตอง	105	105
- ผักแคบ	109	109,110
- ผักเจียงดา	112	112
- ผักปลาบ	114	114
- ผักปั้ง	116	116
- ผักปุมปลา	119	119
- ผักปู้ย่า	121	121
- ผักเผ็ด	123	123
- ผักไผ่	127	127
- ผักแว่น	129	129
- ผักส้มเสี้ยน	131	131
- ผักเสี้ยว	133	133
- ผักแล้ว	136	136
- ผักหนอก	138	138
- ผักหละ	146	146
- ผักอันอ้อ	149	149
- ผักฮากกล้วย	151	151
- ผักฮ้วนหมู	153	153
- ผักฮิ้นน้ำ	157	157
- ผักเหือด	159	159
- ฝอยทอง	161	161
- ฟ่อคำตีเมีย	164	164
- มะเขือแจ้	166	166
- มะเดื่อเกลี้ยง	169	169
- มะนอยจา	172	172
- มะฟักแก้ว	174	174
- มะลิดไม้	178	178

ฉลาดชาย รมิตานนท์ และคนอื่น ๆ , บรรณาธิการ. 2543. วัฒนธรรมการกินของคนเมือง : น้ำพริกและผักพื้นบ้าน
ล้านนา. เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สะเลียม	182	182
- เห็ดหล่ม	188	188
- อาวแดง	190	190
ตอนที่ 3 ผักพื้นบ้านที่ใช้เป็นเครื่องปรุงรสน้ำพริก		
- จักไคร	193	193
- พริกแต่้	199	199
- บะขาม	203	203
- มะถั่วเน่า	210	210
- มะเจือปู่	219	219
- ส้มมะนาว	222	222
- หอมบัว	226	226
- ผักหอมป้อม	230	230
- หอมเทียม	234	234
บทสรุป	241	-
ภาคผนวก	243	-
ตารางแสดงคุณค่าทางโภชนาการของผักพื้นบ้าน ในส่วนที่กินได้ 100 กรัม	244	244
บรรณานุกรม	252	-
คำอธิบายศัพท์ล้านนา	255	-
โครงการจัดทำหนังสือ “วัฒนธรรมไทยการบริโภคน้ำพริกกับผักพื้นบ้านล้านนา”	259	-
รายนามหมอฟันบ้านล้านนา	264	-
คณะกรรมการจัดทำหนังสือ	265	-

ฉลาดชาย รมิตานนท์ และคนอื่น ๆ , บรรณาธิการ. 2543. วัฒนธรรมการกินของคนเมือง : น้ำพริกและผักพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.